

REP

TIJDSCHRIFT
RELATIERECHT
EN PRAKTIJK

Van de uitgever van *JPF*

Uitspraken schrijven in 'de taal van het kind'

Drs. M.C. Furth

Kenmerken van ouders met omgangsproblemen

Dr. I.E. van der Valk

**Forumkeuzes onder de nieuwe Huwelijksvermogensrecht
Verordening**

Prof. mr. dr. I. Sumner

WWW.OPMAAT.SDU.NL

2019/5

Sdu

oprecht
de beste
keuze

Uitspraken schrijven in ‘de taal van het kind’

Mw. drs. Mascha Furth¹

De kinderrechter richt zich in uitspraken steeds vaker rechtstreeks tot de minderjarige. Als de minderjarige boven de twaalf is, moet deze, in het licht van *Child Friendly Justice*, kunnen begrijpen wat de beslissing van de rechter in zijn² zaak is geweest, en hoe en waarom de rechter tot die beslissing is gekomen. Is het wenselijk dat de rechter zijn uitspraken schrijft in ‘de taal van het kind’? En hoe ver moet hij daarin dan gaan? In deze bijdrage ga ik verder op deze vragen in.

Eerst zal ik ingaan op enkele voorbeelden uit uitspraken waarin de rechter zich tot het kind heeft gericht: is dat wenselijk, en hoe geslaagd zijn de pogingen tot nu toe? Vervolgens zal ik praktische adviezen geven om de juridische gedachtegang voor een kind inzichtelijk te maken. Daarna geef ik in tips om het taalgebruik af te stemmen op kinderen. Tot slot zet ik alle adviezen op een rijtje.

Kindvriendelijke uitspraken

In ‘De rechter en de taal van het kind’ wijst Lieber op het belang van communicatie tussen de rechter en het kind over wie de procedure gaat. De rechter ‘moet het kind vervolgens [ook] informeren over de uitkomst van een procedure en uitleggen hoe hij de mening van het kind heeft meegewogen’.³ Wie uitspraken voor minderjarigen schrijft, moet kortom balanceren tussen juridisch sluitend en begrijpelijk schrijven. De uitspraak moet voldoen aan wettelijke vereisten: vaak worden er juridische kaders geschetst en wetteksten aangehaald.

De moed om in de taal van het kind te schrijven

In haar artikel over de rol van de rechter in scheidingszaken schrijft Coenraad dat afdoening op maat, gericht op de betrokken minderjarige, moed vergt.⁴ Zij haalt als voorbeeld een uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland aan waarin rechter zich direct tot het kind richt:

[Naam], jij en ik hebben elkaar gesproken. Aan mij heb je toen uitgelegd dat je bij je vader wilt gaan wonen omdat je het gevoel hebt dat je iets mist. Wat je mist, dat weet je niet, maar je denkt dat het zou helpen om bij je vader te gaan wonen.⁵

In deze uitspraak wijkt de rechter ver af van wat in uitspraken gebruikelijke taal is. De rechter verdient inderdaad alle lof, ten eerste omdat het kind hier centraal wordt gesteld, en ten tweede omdat deze rechter zich niets aantrekt van conventies of eventuele kritiek, maar zich uitdrukt op een manier die past bij de zaak en de betrokkene.

Zoektocht naar een kindvriendelijke toon

Toch kan ik mij voorstellen dat deze uitspraak veel stof heeft doen opwaaien, juist vanwege de toon die wordt aangeslagen. In een uitspraak van de Rechtbank Midden-Nederland is het

---

¹ Mascha Furth is Neerlandica, gespecialiseerd in Taalbeheersing, Argumentatietheorie en Retorica. Zij verzorgt trainingen in o.a. het begrijpelijk motiveren en formuleren van uitspraken (www.furthtaaltrainingen.nl)

² Ik zal in dit artikel conform de grammaticale regels van het Nederlands verwijzen naar ‘de minderjarige’, ‘de rechter’ en ‘de jurist’ met mannelijke verwijfswoorden. Daarmee wil ik uiteraard niet uitsluiten dat dit ook vrouwen kunnen zijn.

³ Lieber, J.H., De rechter en de taal van het kind, FJR 2018/40, p. 175 e.v.

⁴ Coenraad, L.M., Regie en rechter in scheidingszaken, FJR 2019/3, p. 12

⁵ ECLI:NL:RBNNE:2018:3537

taalgebruik ook afgestemd op het kind, door niet heel formeel of juridisch te formuleren. Toch zijn is een duidelijk verschillen met de uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland. De rechter richt zich bijvoorbeeld niet rechtstreeks tot het kind, maar spreekt over de minderjarige in de derde persoon:

[Naam] wil graag een vader in haar leven, maar alleen als het echt goed met hem gaat. De vader legt zich hierbij neer en vindt het fijn dat hij haar door middel van een kaartje kan laten weten dat hij aan haar denkt en hoe het met hem gaat. Hij begrijpt dat het aan [naam] is om contact op te nemen wanneer zij daaraan toe is.⁶

Verder blijft de toon meer formeel-zakelijk dan in het eerdere voorbeeld. De rechter maakt bijvoorbeeld nog wel redelijk lange zinnen en gebruikt zinsconstructies die het lezen soms moeilijker maken. Hieraan is goed te zien dat rechtbanken, hoewel in principe welwillend om de minderjarige te betrekken bij de zaak, nog zoeken naar de juiste toon en stijl. Een ouderwetse, formele stijl met veel jargon en ingewikkelde zinnen is niet kindvriendelijk. Een al te simpele stijl echter, met veel spreektaal en beeldspraak, is misschien weer het andere uiterste:

De rechtbank heeft [...] in april 2017 heel duidelijk opgeschreven dat er een einde moet komen aan alle gedoe. Voor jullie moet er rust in de tent komen, dit is de regeling en hou op daar onrust over te veroorzaken, zou je die beschikking kunnen samenvatten. Die boodschap is uitvoerig opgeschreven en wat de Raad te melden had is ook zonder er doekjes om te winden opgeschreven. Dat doet de rechter niet voor de lol. Dat doet een rechter in een poging om bij je ouders het kwartje te doen vallen.⁷

Deze rechter wil zo veel mogelijk aansluiten bij de belevingswereld van het kind, maar het is de vraag of de minderjarige de gebruikte beeldspraak inderdaad kan interpreteren. De rechter kan hier volgens mij beter concreet zeggen:

In de beschikking van 2017 zijn hele duidelijke afspraken gemaakt over de omgang met je ouders. De bedoeling van die beschikking was om een einde te maken aan alle onrust, en je ouders te laten beseffen dat hun gedrag echt moet veranderen. Het standpunt van de Raad was daarom ook zo duidelijk opgeschreven: zodat je ouders begrijpen dat hun gedrag bij jou veel onrust heeft veroorzaakt.

Motivering naar de achtergrond

Bij een al te eenvoudige schrijfstijl ontstaat het risico dat de motivering onderbelicht blijft. Zo schrijft de rechter in dezelfde uitspraak:

Jij bent bereid om alles wat verder voor je belangrijk is achter te laten in [woonplaats moeder] en bij je vader te gaan wonen, om daar naar een onbekende – nog niet uitgezochte – school te gaan, nieuwe vrienden te moeten maken en van daaruit te proberen je contacten met je kring in G. te behouden. Als ik de situatie overzie, dan is wat jij wilt niet in jouw belang en ook niet in het belang van je broertje.⁸

Het taalgebruik afstemmen op het kind is hier niet genoeg; de rechter moet ook uitleggen waarom dat niet in het belang is van de minderjarige, of diens broertje. Dat draagt bij aan een beter begrip van de onderliggende reden.. Om aan te sluiten bij de belevingswereld van het kind moeten we op zoek naar de juiste schrijfstijl, en naar een goede manier om ook minderjarigen inzicht te geven in de gedachtegang die aan de uitspraak ten grondslag heeft gelegen.

---

⁶ ECLI:NL:RBMNE:2018:4329

⁷ ECLI:NL:RBNNE:2018:3537

⁸ ECLI:NL:RBNNE:2018:3537

Inzicht in de gedachtegang

Aankondiging van de vraag aan de rechter

Inzicht in de gedachtegang van de rechter krijgt het kind allereerst als de vraag die de rechter beantwoordt, helder is aangekondigd. Dat geeft namelijk een aanknopingspunt om de rest van de tekst te kunnen plaatsen en begrijpen. Vergelijk de volgende twee beschrijvingen van een verzoek:

Het verzoek van de GI om een machtiging te verlenen voor verblijf in een gesloten accommodatie voor de duur van de ondertoezichtstelling, is thans aan de orde.⁹

Verzoek van [verzoekster]

[A] wil dat de kinderrechter bepaalt dat hij bij zijn vader mag blijven wonen.¹⁰

In het eerste voorbeeld is het verzoek abstract geformuleerd: de minderjarige wordt zelfs helemaal niet genoemd. De gebruikte woorden zijn voor een kind bovendien niet echt begrijpelijk (thans, accommodatie) en de zinsconstructie abstract en ingewikkeld. Het verzoek staat bovendien in deze uitspraak onder het kopje ‘procesverloop’; verder komt de schrijver er niet meer op terug. In het tweede voorbeeld is het verzoek in ‘klare taal’ geschreven: de minderjarige zal dit verzoek beter kunnen plaatsen. Bovendien is dit verzoek voorzien van een duidelijk kopje, zodat het makkelijk is te herkennen en terug te vinden. Breng het verzoek liever concreet onder woorden, en zorg dat het makkelijk is terug te vinden in de uitspraak.

Context of discovery en context of justification

Overwegingen zoals over de ontvankelijkheid zijn voor minderjarigen ook abstract. Hoe valt aan een minderjarige uit te leggen wat dat inhoudt? In een uitspraak over omgang motiveert een kinderrechter de ontvankelijkheid als volgt:

Allereerst moet de kinderrechter beoordelen of [verzoekster] ontvankelijk is in haar verzoek. Op grond van artikel 1:262b van het Burgerlijk Wetboek (BW) kan een minderjarige ouder dan twaalf geschillen die de uitvoering van de ondertoezichtstelling betreffen voorleggen aan de kinderrechter. Een geschil over de contactmomenten met oma en tante valt onder de uitvoering van de ondertoezichtstelling. Gelet hierop acht de kinderrechter [verzoekster] ontvankelijk in haar verzoek.¹¹

Is dit voor de minderjarige begrijpelijk? Een jurist zal misschien betogen dat dit helder is: netjes in een syllogistische redenering gegoten met de regel, de feiten en de conclusie. Deze redeneervorm wordt eigenlijk heel vaak gehanteerd: de motivering is dan geschreven vanuit de zogenaamde *context of discovery*.¹² Deze *context of discovery* houdt in dat de schrijver verslag doet van zijn zoektocht naar een oordeel. Voor een jurist is deze zoektocht noodzakelijk: zo kan hij nagaan of alle stappen in de procedure zijn doorlopen en een conclusie uit de feiten en omstandigheden trekken. Voor de lezer betekent dit echter een lange omweg voordat hij antwoord krijgt op zijn vragen.

Een kortere weg is de schrijven vanuit de zogenaamde *context of justification*: de schrijver selecteert uit de zoektocht wat nodig is om het (tussen)oordeel te rechtvaardigen voor de lezer, en zet zijn motivering vanuit dat perspectief op papier. De overweging over ontvankelijkheid komt er dan zo uit te zien:

---

⁹ ECLI:NL:RBAMS:2017:1234

¹⁰ ECLI:NL:RBOBR:2018:6528

¹¹ ECLI:NL:RBMNE:2018:5385

¹² In navolging van Hans Reichenbach (1891–1953), maken filosofen vaak een onderscheid tussen *context of discovery* en de *context of justification* bij het toetsen van een hypothese.

Allereerst moet de kinderrechter beoordelen of [verzoekster] ontvankelijk is in haar verzoek. [Verzoekster] verzoekt de rechter om te beslissen over de contactmomenten met haar oma en tante. Zulke geschillen vallen onder de uitvoering van de ondertoezichtstelling en verder is [verzoekster] ouder dan twaalf jaar¹³. Zij is daarom [verzoekster] op grond van artikel 1:262b van het Burgerlijk Wetboek (BW) ontvankelijk in haar verzoek.

Het wettelijk kader is direct toegepast op de zaak, en er is toegewerkt naar de conclusie (het zogenaamde *trechtermodel*). Dat kan ook andersom: eerst de conclusie en dan de motivering (het *piramidemodel*):

[Verzoekster] is op grond van artikel 1:262b van het Burgerlijk Wetboek (BW) ontvankelijk in haar verzoek. Zij is immers ouder dan twaalf jaar, en haar verzoek valt onder de uitvoering van de ondertoezichtstelling aangezien haar verzoek gaat over de contactmomenten met haar oma en tante.

Het piramidemodel, eerst de conclusie en dan de argumenten, is in dit geval de kortste weg, zonder dat de juridische inhoud verloren gaat. Begrijpt de minderjarige nu wel wat het oordeel concreet inhoudt? Waarschijnlijk niet – omdat het begrip ‘ontvankelijkheid’ abstract blijft. Daarom is het ook nodig om uit te leggen wat dat inhoudt, bijvoorbeeld: ‘De kinderrechter zal het verzoek in behandeling nemen’.

Logische gedachtegang en samenhang van argumenten

Bij het weergeven van de gedachtegang kunnen zich nog andere valkuilen voordoen. Neem het volgende voorbeeld:

De kinderrechter moet verder beoordelen of er gewijzigde omstandigheden zijn waardoor een uithuisplaatsing niet langer noodzakelijk is in het belang van de verzorging en opvoeding van de minderjarige [...]. [Verzoekster] wil bij haar tante geplaatst worden. [...] In de familie van [verzoekster] heeft iedereen, inclusief [verzoekster] zelf, een eigen visie op wat goed voor [verzoekster] zou zijn. Er wordt veelal negatief over elkaar en elkaars ideeën gesproken. Het is van belang dat [verzoekster] op een neutrale plek gaat wonen, zodat zij een goed en reëel beeld kan ontwikkelen over haar familieleden en zo de positieve én negatieve eigenschappen van deze personen leert kennen.

De GI heeft wel éénmalig met tante gesproken, maar hieruit bleek dat ook tante niet voldoende neutraal is in het conflict tussen ouders en oma. [...]

Op grond van het vorenstaande is de kinderrechter van oordeel dat tante niet de juiste plek is voor [verzoekster] om te wonen, aangezien ook zij niet neutraal is in de strijd tussen de ouders en oma.¹⁴

Hier wordt de lezer in de eerste zin op het verkeerde been gezet. De rechter kondigt aan dat hij gaat toetsen of de situatie is gewijzigd. De overwegingen eindigen echter in een conclusie die hierop niet aansluit: de tante is niet de juiste plek. Het lijkt of de schrijver hier stappen overslaat in de redenering: is de situatie dan gewijzigd als er wel een geschikte plek voor de minderjarige is gevonden? Zou de uithuisplaatsing dan niet meer noodzakelijk zijn? Verder geeft de kinderrechter aan dat het niet wenselijk is om een kind bij familie te plaatsen als de familieleden de reden zijn voor de uithuisplaatsing. Dat in dit concrete geval de minderjarige om die reden uit huis is geplaatst, vermeldt de uitspraak niet: ook hier wordt dus een gedachtesprong gemaakt. Die gedachtesprongen moet de lezer zelf aanvullen, en dat maakt de redenering lastiger te volgen.

Wat verder opvalt in het voorbeeld is dat de argumenten achter elkaar zijn gezet zonder dat er verbanden zijn weergegeven; ze hangen hier eigenlijk als los zand aan elkaar omdat signaalwoorden ontbreken. Is het niet in het belang van verzoekster om bij familie te wonen, *omdat* iedereen daar negatief over elkaar spreekt en *dus* niet neutraal is, *terwijl* zij juist een

---

¹³ Het feit dat verzoekster 12 jaar is, stond niet in het oorspronkelijke fragment maar heb ik zelf aangevuld om de invulling van het juridisch kader compleet te maken.

¹⁴ ECLI:NL:RBMNE:2018:5386

neutrale plek nodig heeft om ervoor te zorgen dat zij een reëel beeld kan ontwikkelen over haar familieleden? Of liggen de verbanden anders? Als de schrijver eerst een argumentatiestructuur had gereconstrueerd, was het makkelijker om gedachtesprongen op te sporen en de verbanden weer te geven met signaalwoorden.

Concrete uitleg van rechtsgevolgen

De gedachtegang kan tot slot worden verduidelijkt door een concreet gevolg van de uitspraak te schetsen. Een mooi voorbeeld daarvan is de volgende uitleg:

De beslissing van de kinderrechter gaat meteen in, ook als iemand het er niet mee eens is en in hoger beroep gaat.¹⁵

Voor juristen is het waarschijnlijk duidelijk dat hier het begrip ‘uitvoerbaar bij voorraad’ wordt bedoeld, wat maar weer laat zien dat de juridische lading geen gevaar hoeft te lopen bij een vertaling naar ‘gewoon’ Nederlands. In een andere uitspraak bracht de kinderrechter de beslissing als volgt onder woorden:

De rechtbank oordeelt derhalve dat een situatie als de onderhavige geen gezagsbeëindiging rechtvaardigt en dat dit niet in het belang is van [minderjarige]. Het verzoek van de man zal daarom worden afgewezen.

Beslissing

De rechtbank: wijst het verzoek van de man af.¹⁶

Alleen wie het verzoek heeft onthouden, weet wat deze beslissing inhoudt. De man heeft in deze zaak verzocht om de moeder met het eenhoofdig gezag over de minderjarige te belasten, en dat verzoek wijst de rechter af. In de uitspraak zou dat concrete gevolg expliciet voor de minderjarige kunnen worden vermeld:

Er is in deze zaak geen reden om het gezamenlijk gezag te beëindigen; dit is niet in het belang van [minderjarige]. Om die reden wijst de rechtbank het verzoek van de man af. Beide ouders houden dus het gezag over [minderjarige].

Beslissing

De rechtbank: wijst het verzoek van de man af.

In deze herschrijving is niet alleen een duidelijke consequentie toegevoegd; het taalgebruik is ook meteen omgewerkt naar een moderne stijl. Geef de concrete gevolgen van de uitspraak expliciet weer bij de beslissing, en doe dat in de ‘taal van het kind’.

In de taal van het kind

Volgens Lieber krijgt de taal van het kind in de professionele standaard geen concrete aandacht.¹⁷ Wel worden aanbevelingen gedaan om beslissingen uit te leggen in taal die een kind kan begrijpen, maar wat betekent dat concreet? Er gaan in de rechtspraak en in de politiek geluiden op om te schrijven op B1-niveau. Dat houdt simpel gezegd in: korte zinnen en geen moeilijke woorden. Lieber merkt terecht op dat klare taal in uitspraken niet synoniem is met taalniveau B1.¹⁸ Hij maakt een onderscheid in taalniveaus: een uitspraak is geschreven op een hoger taalniveau dan voor kinderen begrijpelijk is. Maar dat sluit niet uit dat ook op

---

¹⁵ ECLI:NL:RBOBR:2019:912

¹⁶ ECLI:NL:RBNNE:2019:220

¹⁷ Lieber, J.H., De rechter en de taal van het kind, FJR 2018/40, p. 175 e.v.

¹⁸ Lieber, J.H., De rechter en de taal van het kind, FJR 2018/40, p. 177

het hogere taalniveau geschreven kan worden in ‘klare taal’ zonder afbreuk te doen aan de juridische inhoud. Specifieke kenmerken van ‘de taal van het kind’ zijn nog niet grondig onderzocht. In de uitspraken van de Rechtbank Noord-Nederland en de Rechtbank Midden-Nederland¹⁹ die eerder in paragraaf 2 van dit artikel zijn aangehaald, gaan de schrijvers intuïtief te werk en gebruiken ze hun ervaring om in te schatten welk taalgebruik aansluit bij de minderjarige tot wie ze zich richten. Daarbij hebben ze de minderjarige zelf ontmoet, wat het makkelijker maakt om een goede inschatting te maken. Het is dus lastig om algemene, specifiek op kindertaal gerichte aanwijzingen te geven. Toch kunnen er wel wat slechte gewoonten worden afgeleerd, zodat uitspraken begrijpelijker en prettiger leesbaar worden.

Schrijf actief

Actief schrijven brengt een tekst tot leven. Actief schrijven kan op twee manieren: door veel werkwoorden te gebruiken, en door bij voorkeur in de bedrijvende vorm te schrijven. Neem het volgende voorbeeld:

Gelet op het bepaalde in artikel 3 en 20 van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind overweegt het hof dat bij het nemen van een beslissing tot beëindiging van het gezag van de ouders de belangen van het kind voorop staan.²⁰

In dit voorbeeld hanteert de schrijver zogenaamde *naamwoordstijl*: van werkwoorden zijn zelfstandig naamwoorden, naamwoordconstructies, gemaakt. Naamwoordconstructies herken je aan het lidwoord dat ervoor staat:

werkwoord	naamwoord	naamwoord
nemen	het nemen	-
beslissen	het beslissen	de beslissing
beëindigen	het beëindigen	de beëindiging

Naamwoordconstructies maken een tekst abstract en statisch, en zinnen worden ook vaak langer als er veel naamwoordconstructies zijn gebruikt. Vervang zoveel mogelijk naamwoorden door werkwoorden om de tekst levendig te houden:

Het hof stelt de belangen van het kind voorop bij de beslissing of het gezag van de ouders beëindigd moet worden (artikel 3 en 20 van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind).

Actief schrijven betekent ook dat de bedrijvende vorm de voorkeur heeft. Gebruikt de schrijver dan toch lijdende vorm, dan wordt de zin langer en ingewikkelder:

Door de kinderrechter moet worden beoordeeld of het verzoek dat **door** [verzoekster] is ingediend, in haar belang is. **Door** de GI is het contact tussen [verzoekster] en haar vader beperkt. [...]

In dit voorbeeld is driemaal ten onrechte een lijdende vorm gebruikt: drie handelende personen zijn genoemd met ‘door’. De schrijver had hier beter de bedrijvende vorm kunnen gebruiken:

De kinderrechter moet beoordelen of het verzoek van [verzoekster], in haar belang is. De GI heeft het contact tussen [verzoekster] en haar vader beperkt. [...]

¹⁹ ECLI:NL:RBMNE:2018:4329 en ECLI:NL:RBNNE:2018:3537

²⁰ ECLI:NL:GHARL:2017:2579

Actief schrijven houdt ook in dat de minderjarige direct wordt aangesproken, zodat hij begrijpt dat het over hem gaat. In de eerder besproken uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland doet de rechter dat zeer nadrukkelijk:

[Naam], jij en ik hebben met elkaar gesproken. Aan mij heb je toen uitgelegd dat je bij je vader wilt gaan wonen omdat je het gevoel hebt dat je iets mist. Wat je mist, weet je niet, maar je denkt dat het zou helpen om bij je vader te wonen.

Zet de kern voorop

In het volgende voorbeeld staat de kern van de zin helemaal achteraan:

Voor zover de moeder haar astmatische klachten en/of die van [de minderjarige2] in dit verband als grond heeft aangevoerd, althans de zodanige ernst ervan dat dit de verhuizing naar Zwitserland rechtvaardigt, zijn die klachten door de vader betwist en door de moeder onvoldoende onderbouwd.²¹

Deze constructie heet ‘een zin met een lange aanloop’. Bij een lange aanloop wordt de informatie die aan de kern vooraf gaat, vaak minder goed gelezen. In twee aparte zinnen komt de kern duidelijker naar voren:

De vader betwist dat de moeder of [minderjarige 2] zodanig ernstige astmatische klachten heeft dat dit een verhuizing naar Zwitserland rechtvaardigt. De moeder heeft dit ook onvoldoende onderbouwd.

Maak uw zin af voor u een nieuwe begint

Soms onderbreken schrijvers zichzelf om een nuance aan te brengen. De zin waar ze aan begonnen wordt dan pas verderop afgemaakt. Een voorbeeld:

Los van de vraag of de minderjarige - gelet op de gezagsverhoudingen tussen zijn ouders (meer in het bijzonder gelet op de artikelen 1:377g en 1:253a van het Burgerlijk Wetboek) - kan worden ontvangen in zijn verzoek om zijn hoofdverblijfplaats bij zijn vader te bepalen, is de rechtbank van oordeel dat het aan de ouders van de minderjarige is deze wens van hun beider kind serieus te nemen en hierover (al dan niet met de inzet van mediation en/of (andere) hulpverlening) in overleg te gaan, waarbij het belang van de minderjarige centraal dient te staan.

Zulke constructies heten tangconstructies. Tangconstructies leiden vaak tot zeer lange en ingewikkelde zinnen - in dit voorbeeld 94 woorden. Het is beter als de schrijver zijn zin afmaakt voordat hij aan een nieuwe begint:

Vanwege de gezagsverhouding tussen zijn ouders, is het de vraag of de minderjarige ontvankelijk is in zijn verzoek om zijn hoofdverblijfplaats bij zijn vader te bepalen (meer in het bijzonder gelet op de artikelen 1:377g en 1:253a van het Burgerlijk Wetboek). Nog los daarvan is de rechtbank van oordeel dat het aan de ouders van de minderjarige is om deze wens van hun kind serieus te nemen en hierover in overleg te gaan, al dan niet met de inzet van mediation of andere hulpverlening. Daarbij moet het belang van de minderjarige dan centraal staan.

Gebruik moderne woorden

Juristen zijn gewend aan ouderwetse woorden, zoals ‘niettegenstaande’, ‘thans’ en ‘doch’. Dat leidt soms tot hilarische vergissingen. Zo is eens iemand heel boos weggelopen van een zitting omdat hij het niet langer pikte dat zijn huis ‘onderhavig’ werd genoemd, terwijl het toch in een uitstekende staat verkeerde. Ouderwets gedoe leidt tot meer onbegrip bij

---

²¹ ECLI:NL:GHARL:2017:7429

minderjarigen; gebruik daarom vooral woorden die ook voorkomen in het dagelijks taalgebruik.²²

Schrijf concreet

Soms is de schrijver onbedoeld vaag. Neem het volgende voorbeeld:

De voorzieningenrechter heeft er onvoldoende vertrouwen in dat de vader ervoor zal zorgen dat [minderjarige] elke dag tot het einde van het schooljaar naar school gaat.

Daarbij is van belang dat [minderjarige]sinds [datum] niet meer naar school is geweest omdat dat de vader hem **gelet op** de afstand naar school en vaders werk niet kon brengen en halen.²³

De formuleringen ‘daarbij is van belang’ en ‘gelet op’ zijn voor de schrijver duidelijk, maar voor een minderjarige abstract. Het geeft aan dat het een verband houdt met het ander, maar welk verband precies is onduidelijk. Concreet herschreven:

De voorzieningenrechter heeft er onvoldoende vertrouwen in dat de vader ervoor zal zorgen dat [minderjarige] elke dag tot het einde van het schooljaar naar school gaat.

Hij is *immers* al sinds [datum] niet meer naar school geweest, *omdat* zijn vader te ver weg woont om hem iedere dag te brengen en te halen.

Formuleringen als ‘de kinderrechter heeft meegewogen’ en ‘houdt rekening met’ hebben hetzelfde abstracte effect en moeten concreet worden ingevuld.

Houd het kort

Omslachtig taalgebruik doet de begrijpelijkheid geen goed:

De moeder heeft op geen enkele manier contact met [minderjarige]. Volgens de GI kan er sprake zijn van opbouw in het contact tussen [minderjarige] en haar moeder.²⁴

‘Sprake van’, ‘gesteld kan worden dat’, ‘gelet op het feit dat’ zijn formuleringen die een tekst langdradig maken. Houd het kort: ‘gelet op het feit dat’ is gewoon ‘omdat’. Het voorbeeld hierboven wordt dan:

De moeder heeft geen contact met [minderjarige]. Volgens de GI kan het contact tussen [minderjarige] en haar moeder wel worden opgebouwd.

Ook voorzetseluitdrukkingen zoals ‘met betrekking tot’ en ‘ten aanzien van’ zijn onnodig omslachtig, en vaak vager dan een enkel voorzetsel. Vervang die als het kan bij voorkeur door een enkel voorzetsel:

Voorzetseluitdrukking	Enkel voorzetsel
als gevolg van	door
door middel van	met, door, via
in verband met	wegens, vanwege, door, gezien
met betrekking tot	voor, over
naar aanleiding van	door, over, omdat (zin aanpassen)
ten aanzien van	van, voor, op, over, tegenover

²² Op de website van Onze Taal is een lijst gepubliceerd met ouderwetse woorden, en moderne alternatieven: <https://onzetaal.nl/taaladvies/ouderwets-taalgebruik/>

²³ ECLI:NL:RBROT:2018:5686 (enigszins ingekort)

²⁴ Dit voorbeeld is gebaseerd op een bestaande uitspraak, maar aangepast voor het doel van dit artikel.

Om uitspraken te schrijven die voor minderjarigen begrijpelijk zijn, moet daarnaast ook inzicht worden gegeven in de gedachtegang, in de taal van het kind. Hopelijk heeft deze bijdrage daarvoor enkele handvatten kunnen geven.

Adviezen voor begrijpelijke uitspraken voor minderjarigen

Geef inzicht in de gedachtegang...

1. Breng het verzoek concreet onder woorden
2. Zet verschillende onderdelen van de uitspraak onder aparte, informatieve kopjes
3. Reconstrueer de argumentatie in een argumentatiestructuur om gedachtesprongen te voorkomen en verbanden precies te bepalen
4. Schrijf vanuit de *context of justification*
5. Hanteer bij het uitschrijven het piramide- of het trechtermodel
6. Gebruik signaalwoorden om de samenhang te verduidelijken
7. Licht abstracte juridische begrippen en procedures in 'gewone' taal toe
8. Geef aan wat de concrete gevolgen van de uitspraak zijn voor de minderjarige

...in de taal van het kind

9. Schrijf actief: vermijd naamwoordconstructies en lijdende vorm
10. Zet de kern voorop: maak geen zinnen met een lange aanloop
11. Maak uw zin af voor u een nieuwe begint: vermijd tangconstructies
12. Gebruik moderne woorden
13. Schrijf concreet
14. Houd het kort